
ПРАВЕДНИКИ

Рикаль-Фокуль Анастасія Варфоломіївна (1900-1964)
Вороніна (Рикаль-Фокуль) Євгенія Павлівна (1922-2010)

ВРЯТОВАНИЙ

Зуєв Василь Костянтинович (1915-1944)

Є.П. Вороніна

Під час єврейського погрому в роки Громадянської війни сім'я Рикаль-Фокуль заховала у себе єврейського хлопчика, шестирічного сироту Велвела, а потім його всиновила. Його охрестили Василем і дали прізвище Зуєв (дівооче прізвище Анастасії Варфоломіївни). Вася-Велвел став братом їхнім донькам Вірі і Жені. Він виріс в сім'ї, яка врятувала його, одружився з єврейською дівчиною Бетею. У них народилася донька Іда. Жила сім'я Зуєвих на вул. Жилианській, 5. На початку війни Бетя з донькою евакуювалися, а Василь залишився в Києві і, будучи записаним росіянином, вирішив, що його не чіпатимуть. Працював він в мануфактурному магазині на Сінному базарі. 29 вересня 1941 року Василь не пішов до Бабиного Яру, а з'явився у прийомної матері і названих сестер і залишився у них.

Одного разу, коли Василя не було вдома, до квартири заглянули два поліція і поцікавилися, хто у них живе: комуніст чи єврей? Євгенія втекла через прохідний двір, зустріла Василя і повідомила його про візит поліцаїв. Василь сховався в одному з сараїв на подвір'ї. Женья носила йому їжу. Його ніхто не бачив, і в грудні 1942 року він пішов до села.

Поліцаї знов навідалися до Анастасії Варфоломіївни і забрали до гестапо її і доньку. Євгенію незабаром відпустили, а Анастасія Варфоломіївна повернулася додому лише наступного дня і побитою. З голоду помер дворічний син Євгенії, а її, як і сестру, погнали до Німеччини. Василя більше ніхто не бачив, і його доля невідома. Ходили чутки, що на вулиці його заарештували поліцаї.

Матері і доньці Рикаль-Фокуль 1997 року присвоєні звання «Праведник Бабиного Яру», а 2006 р. Вороніна (Рикаль-Фокуль) Євгенія нагороджена орденом "За заслуги" III ступеня.